

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A CRESCĂTORILOR DE CAPRE
DIN ROMÂNIA

STR. I.C. BRĂȚIANU, 248

TEL: 0727869984 ; FAX.0241-626511

E-mail: caprirom@canals.ro ; www.caprirom.ro.

OP.4, 900316, CONSTANȚA

PROGRAM DE CONSERVARE ȘI UTILIZARE AL RESURSELOR GENETICE LA CAPRINE DIN RASA ALBA DE BANAT

1. SCOPUL PROGRAMULUI

Industrializarea sistemelor de producție a determinat creșterea numărului de animale cu performanțe productive ridicate, în detrimentul raselor native, mai puțin productive, dar mai bine adaptate la condițiile locale de mediu. Aceasta a avut un efect negativ asupra dezvoltării populațiilor din rasele locale, tradiționale, care și-au redus îngrijorător efectivele, de multe ori chiar fiind amenințate cu dispariția. Conservarea resurselor genetice are ca scop menținerea structurii genetice a populațiilor actuale pentru a dispune în viitor de genofondul nealterat al acestora, necesar creerii de genotipuri noi capabile să performeze în condițiile noilor tehnologii impuse de cerințele pieței și schimbările climatice.

Printre măsurile care se impun pentru păstrarea rezervelor de gene de la aceasta rasă menționăm:

- **Păstrarea** în dinamica generațiilor a alelelor care au aparținut fondatorilor populației (rasei) respective în totalitatea acestora sau într-o proporție cât mai mare;
- **Evitarea** creșterii consangvinizării în populație cu mai mult de 1% pe generație;

- **Mărirea** numărului de caprine de rasă Albă de Banat cu producții de peste 500 de kg / lactație;
- **Difuzarea** de reproducători cu valoare genetică ridicată către alți crescători;
- **Realizarea** unei rezerve de efective cu înaltă valoare genetică care să fie disponibile pentru export și pentru colectare, conservare și difuzare de material seminal conservat sub diferite forme;

2. ISTORICUL ȘI DESCRIEREA RASEI ALBĂ DE BANAT

2.1. Originea, modul de formare și răspândirea rasei Albă de Banat

Creșterea caprinelor de rasa Alba de Banat prezinta o mare importanta socio-culturala, fiind rasa de caprine care s-a format in urma cu aproximativ 150 de ani, prin incrucisarea rasei locale cu tapi de rasa Edelweiss din Germania.

Caprele s-au crescut in grupe mici de populatia din vestul Transilvaniei fiind preferata de crescatori datorita adaptarii la conditiilor climatice, rezistenta la boli, dar si datorita productiei de lapte de 300-350 l. Datorita acestor calitati, capra Alba de Banat este capabila sa asigure mijloacele de trai ale unei familii, de la hrana, imbracaminte, obiecte de podoabe facute din coarne. Cresterea caprinelor a insotit cultura populatiei din ultimul secol, imaginile caprei fiind reprezentate in tapiseriile populare si obiectele de ceramica si arta. In ultimii 15 ani aceasta capra a fost vanduta in numar mare in Ungaria sau chiar la carne, ceea ce a facut ca aceasta rasa sa scada numeric, ceea ce justifica includerea acestei rase in programul de conservare genetica.

A rezultat din încrucișarea caprei Carpatine din regiunea Banatului cu țapii din rasele Saanen și Nobilă germană. În prezent, capra Alba de Banat este rezistenta și cu vitalitate ridicata, este raspandita in cea mai mare parte in Banat, dar și in zonele colinare din Bihor, Maramures, Brasov, in zonele de campie din judetele Ialomita și Constanta. Aceasta rasa este consolidata și adaptata conditiilor pedo-climatice autohtone.

2.2. ÎNSUȘIRI MORFOFIZIOLOGICE ȘI PRODUCTIVE

Conformația corporală este tipică animalelor de lapte, respectiv cu trunchi alungit în formă de pară și talie mijlocie, iar culoarea e predominant albă. Capul este mic, fruntea ușor bombată, cu coarne de lungime 15- 44 cm, turtite lateral și striate transversal; urechile sunt potrivit de mari, uneori rudimentare și acoperite cu păr scurt și neted.

Grebănul și spinarea sunt înguste, crupa teșită, pieptul relativ îngust, abdomenul dezvoltat, iar membrele rezistente.

Ugerul este globulos sau în formă de pară, acoperit de peri scurți și netezi iar mameloanele suficient de dezvoltate și ca formă și mărime. Îmbrăcămintea piloasă are lungimea de 6-9 cm și este alcătuită din puf cu finețea la spată de 14 (6-24) microni și din păr cu diametrul de 86.13 (20-168) microni la bază, 89.60 (22-170) microni la mijloc și 47.90 (8-126) microni la vârf.

Greutatea corporală a femelelor este de 45-50 kg, iar a masculilor de 80-120 kg. La naștere, iezi din fătări simple cântăresc 2.0-3.5 kg, iar cei din fătări duble cu 0.4 - 0.9 kg mai puțin. La vârsta de 7-8 luni tineretul femel bine dezvoltat poate fi repartizat la reproducție datorită precocității lui sexuale și corporale pronunțate.

Producția de lapte variază între 250-500 litri, media fiind de 350 litri cu 3.8-4.4% grăsime, într-o perioadă de circa 150-180 zile de lactație. Prolificitatea este de 150-160%; circa 30% din multipare nasc câte un ied, 50% câte doi, 14-15% câte trei și 6-7% câte patru iezi. În condiții îmbunătățite de hrănire și întreținere, rasa Albă de Banat poate fi în continuare ameliorată prin selecție, constituind în același timp un bun material ameliorator pentru rasa Carpatină.

a. Caracteristici morfologice

- producția lapte – carne;
- talia – este mijlocie;
- capul– este mic, cu profil drept sau ușor convex, caprele sunt în majoritate ciute, iar tapii au coarne puternice, răsucite și cu vârful în afară;

- ochii – potrivit de mari, foarte expresivi, urechile sunt scurte și sunt purtate lateral sau în sus ;
- gâtul– lung, puternic, bine prins în trunchi;
- trunchiul – potrivit de lung și adânc, linia spinării dreaptă;
- crupa – îngusta, scurta și puțin oblică, coastele lungi și fine, bine arcuite și jigourile bine dezvoltate;
- membrele – potrivit de lungi, cu osatură fină și aplomburi corecte;
- pielea – de pe corp este fină, acoperită cu păr și puf de culoare albă sau crem;
- ugerul – este simetric, globulos, bine dezvoltat, cu 2 mameloane mari de 8-10 cm lungime, orientate anterior;
- producția de lapte – este de 500- 650 litri pe lactație de 240-270 zile ;
- constituția – este fină și formatul corporal dolicomorf;
- dezvoltarea corporală – este de minim 36-38 kg pentru clasa a II-a și 40-42 kg pentru clasa Record la capre, 48-50 kg pentru clasa I și 100 kg pentru clasa Record la tapii;
- roba este deschisă, uniformă albă sau crem;
- lungimea fibrelor – 5-9 cm.

Defecte ce fac obiectul eliminării sunt:

- constituția debilă;
- dezvoltarea corporală insuficientă în raport cu vârsta;

- crupa pronunțat teșită și pronunțat ascuțită;
- spinare înșeuată sau ascuțită;
- aplomburi defectuoase;
- mamele și mameloane asimetrice defectuos prinse.

b. Insusiri productive

- Caprele de rasa Alba de Banat sunt bine adaptate la zonele de șes cu climat de stepă, se caracterizează prin vitalitate ridicată, au capacitate mare de valorificare a hranei și precocitate mijlocie. Maturitatea sexuala apare la 6-8 luni, greutatea minima la care se monteaza iadele este de 36-38 kg.

Productie de lapte

- Capre – 300 -450 kg cu plus variante de peste 500 kg;
- Durata lactatie 240-270 zile

Greutatea corporală

- Tapi – 70-80 kg;
- capre– 42-50 kg;
- iezi la naștere:
 - masculii – 2,9-3,6 kg;
 - femelele – 2,6-3,3 kg.
- Iezi la înțarcare la 60 zile de la fatare :
 - masculii – 16-18 kg;
 - femelele – 13-15 kg.

Indicii de reproducție

- Fecunditatea : 93-95%
- Prolificitatea: 150 - 165%
- Sezonul de reproducție: toamna, din 15 septembrie pana la sfarsitul lunii noiembrie. În mod obișnuit fatarile au loc în lunile februarie-martie.

Tineret Caprin de rasa Alba de Banat din zona Piatra Neamt

Capre Alba de Banat din zona Lugoj

3. EVOLUȚIA EFECTIVULUI ÎN PERIOADA 2006-2014 ȘI ESTIMAREA EFECTIVELOR PENTRU 2015-2020

Evoluția efectivelor de caprine, răspândirea, nivelul de creștere și direcția de exploatare sunt determinate de factori agro-pedo-climaticici, socio-economici și de particularitățile biologice ale speciei.

Nivelul producțiilor realizate de caprine este dependent de trei factori, care de regulă acționează intrinsec, acestia fiind: potențialul genetic individual, tehnologiile de exploatare și mărimea numerică a efectivului exploatat.

Evoluția efectivelor de caprine din rasa Alba de Banat în ultimii 9 ani este sintetizată în tabelul 1.

Tabel 1. Evoluția efectivului de caprine in perioada 2006-2014

Categorie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Capre matca	296	555	654	750	850	950	980	1002	1065
Total caprine	370	1317	1638	2148	2386	2806	2824	2798	2950

Tinand cont de indicatorii fiziologici generali ai rasei Alba de Banat, indicatorii medii obtinuti de fermele deținătoare pe ultimii 5 ani si de obiectivele propuse de programul de conservare (menținerea unui nucleu de rasa pura, mentinerea unui procent de 1% pe generatie consangvinizare in efectiv), pentru perioada 2015-2020 evolutia efectivului este prezentata in tabelul 2.

Tabel 2. Dinamica estimativă efectivului de caprine in perioada 2015-2020

Categorie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Capre matca	1250	1500	1700	1850	2000	2300
Total caprine	3100	3350	3550	3700	3850	3900

4. OBIECTIVELE PROGRAMULUI DE CONSERVARE

Obiectivele principale ale unui program de conservare genetică a unei populații de caprine cu origine cunoscută sunt :

- Păstrarea în dinamica generațiilor a alelelor care au aparținut fondatorilor rasei în totalitatea acestora sau într-o proporție cât mai mare.
- Evitarea creșterii consangvinizării în populație cu mai mult de 1% pe generație.

5. ACȚIUNI ȘI MĂSURI PRIVIND CONSERVAREA RASEI

Printre măsurile care se impun pentru pastrarea rezervelor de gene de la aceasta rasa mentionam:

- Creșterea în rasă curată și pe bază de linii ca metodă principală și obligatorie în conservarea caprinelor din rasa Alba de Banat, din populația activă.
- Pastrarea rezistenței și adaptabilității animalelor la factorii de mediu.
- Păstrarea rezervei de gene a rasei locale care poate fii sursa cercetărilor viitoare și perpetuarea raselor autohtone.
- Marirea numarului de caprine de rasa Alba de Banat cu productii de peste 500 de kg / lactatie .
- Difuzarea de reproducatori cu valoare genetica ridicata. catre alti crescatori;
- Realizarea unei rezerve de efective cu inalta valoare genetica care sa fie disponibile pentru export si pentru colectare, conservare si difuzare de material seminal conservat sub diferite forme ;
- Tinand cont de efectivele mici, inscrierea masculilor si a femelelor in Sectiunea Principala a Registrului Genealogic se realizeaza comform Ord. 22/2006 si derogarile aferente, respectiv se admit in Sectiunea Principala produsii care au parinti si bunici inscrise in Sectiunea Suplimentara a registrului.

6. GRADUL DE VULNERABILITATE AL RASEI

Populațiile din această categorie prezintă un efectiv redus și sunt crescute în arii geografice restrânse. Astfel, rasa Alba de Banat se încadrează la categoria “populații vulnerabile,” efectivele situându-se la o valoare de până la 5000 femele.

Metodologia de conservare in situ și ex situ a resurselor genetice este elaborată de institutul de cercetare de profil, luându-se în considerare evitarea derivei genetice prin

asigurarea unei mărimi efective corespunzătoare. Ținându-se seama de indicii de producție scăzuți, care au determinat reducerea numerică a acestor populații, este necesară acordarea de compensații crescătorilor care întrețin acest stoc genetic.

7. ORGANIZAREA REPRODUCȚIEI ȘI SISTEMUL DE INDIVIDUALIZARE

Se realizează prin stabilirea familiilor (liniilor) de tapi:

- se inventariază tapii activi la reproducție existenți și separat caprele destinate reproducției;
- se construiește pentru fiecare tap și pentru fiecare capra pedigreu structural de 4 linii aleatoare; se marchează pe fiecare pedigreu strămoșii importanți (prezumptiv importanți);
- se calculează pentru fiecare tap și capra coeficientul de înrudire al acestora (R_{xy}) cu fiecare dintre strămoșii considerați importanți; se consideră strămoși importanți cei care au o pondere de peste 5% în genofondul liniei (coeficientul de înrudire are valoarea mai mare de 0,05 (5%));
- după stabilirea strămoșilor importanți din populație, se grupează tapii și caprele în familii (linii) de tap în funcție de strămoșul comun cu valoarea R_{xy} cea mai mare (obligatoriu mai mare de 5%);
- fiecare familie (linie) de tap se identifică prin numărul matricol și rasa strămoșului comun important.

8. MODUL DE EVITARE AL CONSANGVINIZĂRII

Creșterea rasei se face în condiții de izolare reproductivă de minim 0,8.

Pentru evitarea creșterii excesive a consangvinizării se restricționează împerecherea reproducătorilor cu un grad de înrudire mai mare de 12,5%.

Pentru evitarea consangvinizării prin împerecherea rotațională între familiile de tapi se propune schema prezentată în tabelul 3 .

Tabel 3. SCHEMA DE PRINCIPIU PENTRU POTRIVIREA PERECHILOR PE FAMILII DE TAP, CARE REDUCE CONSANGVINIZAREA ÎN DINAMICA A 4 GENERAȚII

Generația	Cuplurile de familii (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) Mascul x femelă
-----------	--

I	1 x 2	2 x 3	3 x 4	4 x 5	5 x 6	6 x 7	7 x 8	8x9	9x10	10x11	11x12	12x1
II	1 x 3	2 x 4	3 x 5	4 x 6	5 x 7	6 x 8	7x9	8x10	9x11	10x12	11x1	12x2
III	1 x 4	2 x 5	3 x 6	4 x 7	5 x 8	6x9	8x11	10x1	11x2	12x3	1x5	2x6
IV	1 x 7	2 x 6	3 x 8	4 x 9	5x10	6x11	7x10	8x11	9x3	10x4	11x6	12x3

Fiecare familie pe lângă numărul matricol al fondatorului, poartă un număr de ordine de la 1 la 12.

În generația I se împerechează tapi din familia 1 cu capre din familia 2, tapi din familia 2 cu capre din familia 3 tapi din familia 1 cu capre din familia 6 și așa mai departe. În generația a II-a se împerechează tapi din familia 1 cu capre din familia 3 tapi din familia 1 cu capre din familia 12 și așa mai departe pentru alte două generații.

În fiecare familie tapi se reformează la vârsta de 4-5 ani, iar caprele la vârsta de 8 ani. Fiecare tap este înlocuit de un fiu al acestuia care provine din combinația de familii prezentate în schemă la generația I.

Caprele reformate sunt înlocuite cu tineret femel provenit din aceeași combinație.

Selecția tineretului de înlocuire (masculi + femele) se face pe media caracterelor familiei respective.

Circulația țapilor

În perioada de aplicare a programului, în funcție de numărul de familii, țapii de rezervă, numărul de capre pe țap și tehnologia de reproducție (monta naturală sau și insamânțări artificiale), anual, se va întocmi circulația țapilor efectuându-se :

- schimburi de tapi între crescători cu respectarea normelor sanitare-veterinare
- vânzarea de reproducători între ferme cu plată sau compensații în echivalent reproducători.

9. METODA DE CONSERVARE A RASEI

În programele de conservare sunt folosite trei metode și anume: menținerea populațiilor vii, crioconservarea gametilor și embrionilor și păstrarea probelor de ADN. Cea mai practică și aplicabilă metodă de conservare a rasei Alba de Banat este menținerea populațiilor vii în arealul de proveniență.

**10. LISTA DEȚINĂTORILOR DE FEMELE ADULTE DE
REPRODUCȚIE ÎNSCRISE ÎN SECȚIUNEA PRINCIPALĂ A REGISTRULUI
GENEALOGIC**

Pentru conservare propunem un numar de **1065** de capre de rasa Alba de Banat, cu origine atestata, sunt inscrite in registrul genealogic sectiunea principala, care este in responsabilitatea ANCC Caprirom. Nucleele foarte valoroase mentionate in tabelul 4 reprezinta ecotipuri specifice rasei si zonelor din care provin, de aceea se propune sa fie preluate in „programul de conservare genetica”.

**Tabel 4. LISTA DETINATORILOR DE CAPRINE
DIN RASA ALBA DE BANAT (2014)**

Nr. crt.	Detinator	Adresa	Total efectiv caprine adulte	Nr. efectiv nucleu selectie
1.	Bumbar Adrian Marin	Sat Sinandrei, comuna Sinandrei, jud.Timis nr.484	102	102
2.	S.C.Agrofam Holding S.R.L.	Aleea Rozmarin,vila Z29, parter, ap.1-4, loc. Fetesti, jud. Ialomita	312	312
3.	SCDCOC CARANSEBES	Drumul Resitei,km.2, Loc. Caransebes, jud. Caras Severin	34	34
4.	S.C."CGC AGRIA"S.R.L.	Str. Mihai Eminescu, Bl. D4, Sc.B, Et.4, Ap.54, loc. Piatra Neamt, jud. Neamt	150	150
5.	S.C. REMODET TMB S.R.L.	Str. Timisorii, Nr.139-141, Camera 201, loc. Lugoj, jud. Timis	320	320
6.	S.C. Ferma Eco Lact S.R.L.	Str.Salcamului nr.48, localitatea Lugoj, jud.Timis	126	126
7.	Moater Irina	Str. Bucuresti, Bl. O35, Targoviste, jud. Dimbovita	21	21
TOTAL			1065	1065

**10. CRITERII DE ELIGIBILITATE A CRESCĂTORILOR CE DEȚIN
ANIMALE ÎN PROGRAMUL DE CONSERVARE**

Beneficiarii prezentei scheme de ajutor de minimis sunt producătorii agricoli, persoane fizice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului [nr. 44/2008](#)

privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare, și/sau persoane juridice, institute sau stațiuni de cercetare, care dețin femele reproducătoare de rasă pură.

Pot beneficia de ajutorul de minimis crescătorii care îndeplinesc următoarele condiții:

- ❖ dețin femele reproducătoare de rasa pura locala in pericol de abandon;
- ❖ femelele reproducătoare de rasa pura sunt inscrise in Registrul national al exploatatiiilor sau Registrul agricol;
- ❖ femelele reproducătoare de rasa pura sunt inscrise in registrul genealogic al rasei si in programul de conservare al rasei;
- ❖ sunt utilizatorii unei suprafete agricole de cel puțin 0,5 ha pentru fiecare UVM, pentru animalele din speciile taurine, bubaline, ecvidee, ovine si caprine;
- ❖ se obliga prin angajament scris sa mentina numarul de femele reproducătoare de rasa pura pentru care primeste ajutor de minimis pe o perioada de minimum 2 ani. In cazul in care efectivul de femele reproducătoare de rasa pura se reduce din cauze cum ar fi imbolnavirea, sacrificarea, moartea, vanzarea, detinatorul are obligatia de a reface efectivul de femele reproducătoare de rasa pura, prin trecere de la tineret sau cumparare, de regula imediat, dar nu mai tarziu de 6 luni;
- ❖ respecta programele de conservare a raselor locale de animale in pericol de abandon, intocmite de asociatiile profesionale care au ca obiectiv conservarea resurselor genetice animale si aprobate de ANARZ;
- ❖ sunt inclusi in lista detinatorilor de femele reproducătoare de rasa pura din rase locale de animale in pericol de abandon, aprobata prin ordin al ministrului agriculturii si dezvoltarii rurale;
- ❖ sunt membri ai unei asociatii profesionale care are ca obiectiv conservarea resurselor genetice animale

Responsabil

Ing. Anghelescu Claudiu

